

HU

HU

HU

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.4.11.
COM(2011) 184 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK
a tudományos és technológiai statisztikákról szóló 1608/2003/EK európai parlamenti és
tanácsi határozat végrehajtásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a tudományos és technológiai statisztikákról szóló 1608/2003/EK európai parlamenti és tanácsi határozat végrehajtásáról

ÖSSZEFOGLALÁS

A hivatalos tudományos, technológiai és innovációs statisztikák jórészt a közösségi tudományos és technológiai statisztikák előállításáról és kidolgozásáról szóló 1608/2003/EK európai parlamenti és tanácsi határozaton¹ alapulnak. Ezt a határozatot az Eurostat hajtja végre a tagállamokkal szoros együttműködésben jogi intézkedések és önkéntes adatgyűjtés, valamint az Eurostat saját statisztikáinak előállítása útján.

Ez a jelentés a határozat 2. cikkében felsorolt önálló statisztikai intézkedések végrehajtását értékeli. Ennek a határozatnak a célja a tudomány, technológia és innováció statisztikai információs rendszerének a létrehozása az uniós szakpolitikák támogatására és ellenőrzésére.

Az 1608/2003/EK határozat végrehajtásáról szóló 753/2004/EK, valamint 1450/2004/EK rendeletek azzal a két adatgyűjtéssel kapcsolatosak, amelyeket a tagállamok statisztikai hatóságai rendszeresen elvégeznek az európai statisztikai rendszeren (ESS) belül. Mind a kutatással és fejlesztéssel (K+F), mind az innovációval kapcsolatos, e két végrehajtási rendelet alapján gyűjtött statisztikák elismert és széles körben hivatkozott referenciaadatok lettek az uniós szakpolitikák nyomon követése folyamán a tudományos, technológiai és innovációs területen.

A korábbi rendelet a K+F-fel kapcsolatos adatokkal együtt leírja a tudományos, technológiai és innovációs statisztikákkal kapcsolatos olyan egyéb területeket is lefedő statisztikai munkákat, mint a tudományos és technológiai emberi erőforrások, a csúcstechnológiai iparágak és tudásalapú szolgáltatások és szabadalmak. A statisztikákat ezeken a területeken az Eurostat állítja elő a saját meglévő forrásadatai és statisztikái vagy egyéb források közvetlen felhasználásával. Ezt egészíti ki az európai statisztikai rendszeren belüli önkéntes adatgyűjtés a doktori fokozattal rendelkezők karrierfejlesztéséről.

A statisztikai adatok minősége fontosabbá vált a politika irányvonalainak kialakítása és nyomon követése céljából, valamint különösen amiatt, hogy a politikai célokat a statisztikai információkon keresztül határozzák meg. Az Európa 2020 stratégia, csakúgy mint az azt megelőző lisszaboni stratégia pontos célkitűzést határozott meg a K+F intenzitására (2020-ig legalább az EU GDP-jének 3%-át fordítsák kutatás-fejlesztésre) és ezért rendkívül fontos, hogy a mérés jó minőségű legyen és az is maradjon.

A 1608/2003/EK határozat végrehajtásáról szóló fenti rendeletek elfogadása stabilizálta a tudományos, technológiai és innovációs adatok minőségét. Ezt a minőség fokozatos és folyamatos javulása és szoros figyelemmel kísérése követte. A nemzetközi szabványokról és módszerekről való megállapodás és azok végrehajtása, valamint a relevanciájukról egy dinamikus mérési keretben folytatott folyamatos eszmecsere mind azt szolgálja, hogy a statisztikák naprakészek legyenek és minőségük első osztályú maradjon.

A tudományos, technológiai és innovációs statisztikákon végzett további fejlesztés során, mind a politikával kapcsolatos igények által meghatározott prioritásokat, mind az európai statisztikai rendszer fejlődésének egészét figyelembe fogják venni. Az Európa 2020 stratégiában és annak „Innovatív Unió” nevű kiemelt kezdeményezésében már meghatározott

¹ HL L 230., 2003.9.16., 1. o.

prioritásokra tekintettel egyensúlyt kell teremteni az új munka és intézkedések között a meglévő tudományos, technológiai és innovációs statisztikák további javítása érdekében.

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a tudományos és technológiai statisztikákról szóló 1608/2003/EK európai parlamenti és tanácsi határozat végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

E jelentés a közösségi tudományos és technológiai statisztikák előállításáról és kidolgozásáról szóló, 2003. július 22-i 1608/2003/EK európai parlamenti és tanácsi határozat (a továbbiakban: a határozat) végrehajtására vonatkozik.

E dokumentum a második jelentés, amelyet a Bizottság benyújt az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a határozat 5. cikke alapján. Az első jelentést 2007. december 14-én fogadták el².

2010 júniusában az Európai Tanács elfogadta a foglalkoztatást és intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célzó Európa 2020 stratégiát³. Az Európai Tanács megerősítette az öt kiemelt uniós célt, amelyek közül az egyik célja az innováció, valamint a kutatás és fejlesztés (K+F) feltételeinek javítása, különösen azzal a céllal, hogy ebben az ágazatban a köz- és a magánszféra beruházásainak együttes mértéke a GDP 3 %-a legyen.

Ezen felül 2010. október 6-i közleményében⁴ a Bizottság egy, a kutatási, fejlesztési és innovációs intenzitást tükröző mutatót javasolt, valamint az innováció terén tett általános előrelépések nyomán követését célzó, évente frissítendő kutatási és innovációs eredménytáblát⁵.

A Versenyképességi Tanács korlátozott számú, összehangolt mutatók meghatározására szólított fel, amely a Tanács politikai célkitűzéseivel és stratégiájával összhangban operatív eszközként szolgálhat az Európai Kutatási Térség⁶ (a kutatás és innováció egységes európai piaca, ahol a kutatók, az elképzelések és az ismeretek szabadon mozoghatnak) teljes megvalósulásában elért haladás figyelemmel kíséréséhez.

Ez a jelentés számba veszi, hogy a tudomány, technológia és innováció statisztikai információk rendszerét hogyan valósították meg az uniós szakpolitikák támogatására és ellenőrzésére. Első része a határozat 2. cikkében előírt intézkedések végrehajtására összpontosít. Ezt az adatminőséggel, költségekkel, valamint a statisztikai terhekkel foglalkozó fejezetek követik. A jelentés utolsó fejezete előre tekint azokra a stratégiai intézkedésekre, amelyeket az elkövetkező években kell meghozni.

2. A HATÁROZAT VÉGREHAJTÁSA

2.1. A Bizottság általi végrehajtás

Az 1608/2003/EK határozatot az Eurostat hajta végre a tagállamokon belüli jogi intézkedések és önkéntes adatgyűjtés, valamint az Eurostat saját statisztikáinak előállítása útján.

A legfontosabb a hatályban lévő két végrehajtási rendelet:

A határozat 2. cikkének (1) és (2) bekezdése

Az 1608/2003/EK európai parlamenti és tanácsi határozatnak a tudományos és technológiai statisztikák tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2004. április 22-i 753/2004/EK

² COM(2007) 801.

³ CO EUR 9, CONCL 2.

⁴ COM(2010) 546 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése: Innovatív Unió.

⁵ COM(2010) 546.

⁶ A Versenyképességi Tanács 2945. ülése, Brüsszel, 2009.5.29.

bizottsági rendelet⁷, amely különösen nagy hangsúlyt fektet a K+F-statisztikákra. A rendelet tudományos és technológiai emberi erőforrásokkal kapcsolatos statisztikákkal („HRST-statisztikák”), csúcstechnológiai iparágakkal és tudásalapú szolgáltatásokkal kapcsolatos statisztikákkal, szabadalmi statisztikákkal, valamint egyéb tudományos, technológiai és innovációs statisztikákkal foglalkozik (anélkül azonban, hogy közvetlen feladatokat jelölne ki a tagállamoknak).

A határozat 2. cikkének (2) bekezdése (innováció)

- Az innovációs statisztikák előállításáról és kidolgozásáról szóló 1608/2003/EK határozat végrehajtásáról szóló 2004. augusztus 13-i 1450/2004/EK bizottsági rendelet⁸.

Mind a K+F-fel, mind az innovációval kapcsolatos, e két végrehajtási rendelet útján gyűjtött statisztikák elismert és széles körben hivatkozott referenciaadatok lettek az uniós szakpolitikák figyelemmel kísérése folyamán.

A tudományos, technológiai és innovációs statisztika különböző területein a következő fő eredményeket érték el:

2.1.1. A K+F-statisztikák (beleértve a kormányzati költségvetési előirányzatokkal, illetve kutatási és fejlesztési kiadásokkal kapcsolatos statisztikákat, amelyek GBAORD statisztikák néven ismertek)

A K+F-statisztikák mérik a K+F-teljesítményt Európában. A K+F-kiadásokra, valamint a K+F-személyzetre vonatkozó adatokat a K+F-t végző gazdasági egység vagy intézmény szemszögéből nézve különböző szempontok és bontások szerint gyűjtik össze. Ezek a statisztikák a „Frascati-féle kézikönyvön” alapulnak, és többek között arra fogják használni őket, hogy a köz- és magánszféra Európa 2020 stratégiához szükséges kutatási-fejlesztési beruházásainak intenzitási mutatóit összegyűjtsék. Eddig e statisztikákat arra használták, hogy a lisszaboni és barcelonai tanácsi ülésen meghatározott K+F intenzitási mutatót összeállítsák.

Fő eredmények:

- Az adat-előállítás nagyobb mennyisége és jobb adatminőség, valamint az adatgyűjtési kérdőív és az idősorok harmonizációja az OECD-vel;
- a „külföldről finanszírozott K+F” kezeléséről elért megállapodás;
- A transznacionálisan koordinált kutatás mérésének bevezetése (GBAORD és transznacionális állami K+F-szereplők)
- Az adatok minőségének és harmonizációjának javítása a minőségi jelentéstétel bevezetése útján, valamint javító célú intézkedések kezdeményezése a jelentéstétel alapján.

2.1.2. Európai innovációs statisztikák

A közösségi innovációs felmérések az uniós gazdasági egységek innovációs teljesítményét mérik. Mutatókat szolgáltatnak az innovációs tevékenységekről, az innováció különböző fajtáiról, az innovációs kiadásokról, az innovációt érintő hatásokról, valamint az innovációval kapcsolatos együttműködésről. Az innováció mérésére ezek az „Oslo kézikönyvön” alapuló felmérések jelentik az egyetlen harmonizált forrást az Unióban és az Unión kívül.

Fő eredmények:

⁷ HL L 118., 2004.4.23., 23. o.

⁸ HL L 267., 2004.8.14., 32. o.

- A szervezeti és a marketinginnovációt is magában foglaló 2005-ös Eurostat/OECD Oslo kézikönyv közzététele;
- A közösségi innovációs felmérés több fordulójának előkészítése összehangolt felmérési kérdőívvel és módszerrel, beleértve az ökönnovációt és a kreativitást, valamint a készségeket lefedő ad hoc modulokat is (2008-ra, illetve 2010-re vonatkozóan);
- A CIS-mikroadatokhoz való hozzáférés megnyitása és kiterjesztése az Eurostat kutatószobáján („Safe Centre”) keresztül, valamint szélesebb kutatói körnek szánt CD-ROM-ok kiadásával.

A határozat 2. cikkének (2) bekezdése (HRST, szabadalmak, csúcstechnológiai statisztikák)

2.1.3. Statisztikák a tudományos és technológiai emberi erőforrásokról, a csúcstechnológiai iparágakról és a tudásalapú szolgáltatásokról, valamint a szabadalmi statisztikák

A „Canberra kézikönyvre” alapozva, a HRST-statisztikák mérik, hogy mekkora a munkaerő azon része, amely felsőfokú tudományos és technológiai végzettséggel rendelkezik, vagy amelyet tudományos és technológiai foglalkozásban alkalmaznak. A csúcstechnológiákra és a tudásra vonatkozó statisztikák a gazdaság tudásintenzív ágazatait (pl. gyógyszerészet, számítástechnika, távközlés, légi járművek, K+F) követik nyomon. Ezt a két statisztikai adatállományt az Eurostat állította elő az egyéb felmérésekből és az Eurostatnál meglévő statisztikai adatállományokból származó statisztikai adatok felhasználásával. A szabadalmi statisztikákat általában teljesítménymutatóként használják a tudománnyal, technológiával és innovációval kapcsolatosan, és ezeket a mutatókat az Eurostatban állítják elő az Európai Szabadalmi Hivatalból vagy egyéb nagyobb szabadalmi hivatalokból érkező adminisztratív adatok alapján. A szabadalmi tevékenységek világviszonylatban történő összehasonlítása lehetővé teszi az érintett gazdaságok innovációs képességének értékelését.

Fő eredmények:

- Az OECD-vel és az UNESCO Statisztikai Intézetével (UIS) közösen az önkéntes adatgyűjtés előkészítése és széles körű megvalósítása a tagállamokban, határozott felhasználói igények alapján a doktori fokozattal rendelkezők karrierfejlesztésére vonatkozó statisztika („CDH-statisztikák”) terén: a doktori fokozattal rendelkező rezidensek nyomon követése – beleértve személyes jellemzőiket, a tudományos és munkahelyi pályafutásukat, nemzetközi mobilitásukat stb.;
- A HRST- és csúcstechnológiai statisztikák meglévő források alapján történő rendszeres előállításának folytatása és fokozása;
- Az alapul szolgáló besorolások és azok alkalmasságának értékelése, hogy információval szolgáljanak a tudásintenzív gazdaság(i) (tevékenységek) számára ;
- Más nemzetközi intézményekkel együtt (mint például az Európai Szabadalmi Hivatal – EPO, a Szellemi Tulajdon Világszervezete – WIPO, az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegy Hivatala – USPTO, a Japán Szabadalmi Hivatal – JPO, az Egyesült Államok Nemzeti Tudományos Alapítványa – NSF vagy az OECD), a többek között az EPO-hoz benyújtott szabadalmi igénybejelentéseket és az USPTO által kibocsátott szabadalmakat magában foglaló harmonizált nyersadatbázis, az EPO-PATSTAT létrehozása és továbbfejlesztése.
- Hozzájárulás az OECD Szabadalmi Kézikönyvének 2009-es átdolgozásához, valamint annak felülvizsgálata a szabadalmi adatok és statisztikák fent említett egyéb jelentősebb felhasználóinak együttműködésével;

- A szabadalmi kérelmet benyújtók neveinek harmonizálására irányuló Eurostat-módszer javítása és alkalmazása annak érdekében, hogy kiegészítő szabadalmi statisztikákat lehessen előállítani (pl. a szabadalmak koncentrációjának arányairól), valamint a szabadalmi kérelmet benyújtókat hozzá lehessen rendelni az intézményi ágazatokhoz. A két módszer első verzióját az EPO és USPTO kérelmezők neveinél alkalmazták 2006-ban, majd a módszert 2009-ben aktualizálták az összes EPO-PATSTAT kérelmező neve alapján;
- 2005-től kezdődően az adatkezelés és a módszertani fejlesztések terén végrehajtott jelentős erőfeszítések lehetővé tették a szabadalmi mutatók kiterjesztését, pl. a csúcstechnológiára, biotechnológiára, a külföldi tulajdonra, az Unión belüli és nemzetközi társszabadalmaztatásra, hivatkozott szabadalmakra, valamint az energiatechnológiára.

A határozat 2. cikkének (2) bekezdése(nemek szerint lebontott statisztikák)

A K+F-adatgyűjtemény személyi változói, a HRST- és az önkéntes CDH-statisztikák adott esetben lehetőséget adnak a nemek szerinti lebontásra. Ez nagyban megkönnyítette a Bizottságnak a nők tudományban betöltött szerepéről szóló, „Női adatok” című jelentése közzétételét 2006-ban és 2009-ben.

A határozat 2. cikkének (3) bekezdése

A módszertani munka tovább folytatódott a nemzetközi partnerekkel, különösen az OECD-vel szoros együttműködésben. Ez egyebek között a fent említett új és felülvizsgált kézikönyveket eredményezte, valamint racionalizált adatgyűjtési eszközöket és eljárásokat a K+F-adatok és CDH-adatgyűjtés terén. A szabványokat és besorolásokat aktualizálták, hogy megfeleljenek a felülvizsgált háttér-besorolásoknak (gazdasági tevékenység, termékbesorolás, társadalmi-gazdasági célkitűzések).

A határozat 2. cikkének (5) bekezdése

A részletes tudományos, technológiai és innovációs adatok és az azokkal kapcsolatos dokumentáció fő terjesztési csatornája az Eurostat webalapú statisztikai adatbázisa, amelyhez ingyenesen lehet hozzáférni. Az adatbázis terjesztését számos statisztikai kiadvány és sajtóközlemény segíti. Ezen felül a főbb megállapításokat az Eurostat internetes szolgáltatása, a „Statistics Explained” statisztikai kalauz idézi. E statisztikai eredményektől eltekintve, az Eurostat újabb kutatási hozzáférést kínál a CIS mikroadatokhoz kutatászobáján („Safe Centre”) keresztül, valamint CD-ROM-ok kiadásával. Ez nagyban hozzájárul a nemzetközi innovációs kutatásokhoz a Bizottságon belül és kívül. A Bizottság a tudományos, technológiai és innovációs adatokat (beleértve különösen azokat, amelyek az Európa 2020 stratégiával és annak elődjével kapcsolatosak) számos szakpolitikai jelentésben is terjeszti.

2.2. A tudományos, technológiai és innovációs statisztikák megvalósítása a tagállamokban

Ez a szakasz röviden ismerteti a tagállamokban hozott intézkedéseket a közvetlenül tőlük begyűjtött tudományos, technológiai és innovációs statisztikákra tekintettel: A K+F/GBAORD-statisztikák, a közösségi innovációs felmérés és a doktori fokozattal rendelkezők karrierfejlesztésére vonatkozó önkéntes statisztikák. A többi terület esetében más meglévő adatforrásokat használnak, amelyeket a tagállamok által végzendő, tudományos, technológiai és innovációs statisztikákra vonatkozó felmérések nem tartalmaznak.

K+F/GBAORD-statisztikák

A 753/2004/EK rendelet előírásainak teljesítése érdekében sok ország 2002/2003-tól kiigazította a nemzeti kérdőíveit és adatgyűjtését. Amint az első jelentés említi, számos ország nehézségekbe ütközött az első két kötelező referenciaévre (2003 és 2004) vonatkozó K+F- és GBAORD-adatok továbbításakor, kiváltképpen ami az adatok hiánytalanságát és a Bizottság

fenti rendeletében megszabott határidő betartását illeti. Ezt követően az adatok elérhetősége és a határidő betartása jelentős mértékben javult.

A statisztikai jogszabályoknak való megfelelés szisztematikus nyomon követése összesen hat szabályszegési értesítést eredményezett a tagállamok számára a 2006-2008 közötti referenciaévekre vonatkozó adatok miatt. Eddig a lefedettség problémái és az adatszolgáltatásban mutatkozó késedelmek leginkább csak elvétve fordultak elő a nemzeti adat-előállítási rendszerekben (véletlenszerű problémák, ideiglenes forráshiány, a termelés jelentős újratervezése). Az önkéntes alapon bekért K+F-változók továbbítása továbbra is hiányos maradt.

Európai innovációs statisztikák

A közösségi innovációs felmérések a szokásos statisztikai infrastruktúra részévé váltak a tagállamokban az 1450/2004/EK rendeletben megállapított követelmények szerint. A 2004. évi közösségi innovációs felmérést kevésbé megterhelőnek és nemzeti szinten könnyebben megvalósíthatónak találták. A 2006-os felmérésben azért került önkéntes munkára sor, hogy megkönnyítsék az innováció Oslo kézikönyv szerinti meghatározásának használatát, és végül a 2008-as felmérés mind a technológiai (folyamat és termék) és nem technológiai (szervezés és marketing) innovációkat azonos feltételek között és kötelező alapon lefedte.

Egy tagállamtól eltekintve nem azonosítottak jelentősebb szabályszegést. A táblázatba foglalt 2006-os és 2008-as adatokat szinte mindegyik tagállam időben és teljes formájában megküldte. Az adatszolgáltatások lehetővé tették az uniós adatok időben történő terjesztését az innovációról szóló nagyobb bizottsági jelentéshez. Az Eurostat azonban nem kapta meg az összes nemzeti mikroadatot vagy az összes szükséges változót, mivel ezek átadása továbbra is önkéntes.

A doktori fokozattal rendelkezők karrierfejlesztésére vonatkozó statisztikák („CDH-statisztikák”)

A határozott felhasználói igények alapján a CDH-statisztikák szélesebb körű előállítása 2006-ban és 2007-ben kezdődött meg önkéntes alapon több mint 20 tagállamban. Ebben az összefüggésben az országok elkezdtek dolgozni az országos közigazgatási adatforrások és nyilvántartások felhasználásán, a valamennyi doktori fokozattal rendelkező rezidensre kiterjedő országos mintavételi alapsokaság meghatározásán, a minta méretének kiszámításán, a nemzeti felmérési kérdőívek megfogalmazásán, valamint az adatgyűjtési eljárások kidolgozásán. Ez a munka az előzővel azonos 2009-es felméréssel folytatódott, amely a koncepciók, fogalommeghatározások és adat-előállítási rendszerek stabilitását tesztelte. A CDH-statisztikák előállításának szélesebb körű értékelését azután fogják elvégezni, amikor 2011-ben a felmérés eredményei rendelkezésre állnak.

3. ADATMINŐSÉG

A határozat 2. cikkének (4) bekezdése

A tudományos, technológiai és innovációs statisztikák adatminőségének keretrendszere az európai statisztikára vonatkozó eljárási szabályzat⁹, amely 15 fő elvet tartalmaz. Az európai statisztikák általános minőségéhez hozzájáruló számos elv (szakmai függetlenség vagy a források megfelelősége) a tagállamok hatóságainak általános intézményes kereteihez és azok szervezeteihez kapcsolódik, miközben néhányat ezen elvek közül (megbízható módszertan kialakítása a kézikönyvek révén) nemzetközileg határoztak meg, és közösen és folyamatosan értékelik őket, valamint mindenki számára rendelkezésre állnak. Számos minőséggel

⁹ COM(2005) 217.

kapcsolatos elvet, amely közvetlenül kapcsolódik a tudományos, technológiai és innovációs felmérésekhez, rendszeres minőségi jelentés útján ellenőriznek és kísérik figyelemmel (többek között a pontosságra, a koherenciára és az összehasonlíthatóságra tekintettel).

Az Eurostat a K+F- és GBAORD-statisztikákról szóló nemzeti minőségi jelentéseket 2007 óta, a közösségi innovációs felmérés kétéves ciklusaira pedig 2004 óta gyűjti. Az önkéntes CDH-statisztikák minőségéről szóló jelentéseket mindkét adatgyűjtésben belefoglalták a nemzeti metaadatok szolgáltatásába.

Az alábbiakban kiemelünk a különféle területeken a statisztikák minőségével kapcsolatban felmerülő néhány kérdést.

- **K+F-statisztikák.** Az OECD Frascati-féle kézikönyvében az adatgyűjtésre vonatkozóan tett ajánlásokat rendszerint betartották. Az uniós K+F-statisztikák minősége a 753/2004/EK rendelet végrehajtásával javult. Az adatfelhasználók nem fogalmaztak meg kritikát az adatok relevanciájára, pontosságára vagy összehasonlíthatóságára vonatkozóan. A lefedettség és mérés terén azonban némi javulásra van szükség.

- **Európai innovációs statisztikák.** A nemzeti adatállományok időbelisége, hiánytalansága és összehasonlíthatósága is javult a rövidebb, egyértelműbb kérdőíveknek, a nemzeti szinten hatékonyabb előállítási és megvalósítási eljárásnak, illetve az adatszolgáltatók részéről az innovációs koncepciókkal kapcsolatos jobb ismereteknek köszönhetően. A felhasználók az adatokat nagyon relevánsnak találták, de a numerikus változók esetében még nagyobb összehasonlíthatóságot és pontosságot igényeltek. Úgy tekintik, hogy az 1450/2004/EK rendelettel összhangban elkészített harmonizált mintakérdőív nagyban hozzájárult az eredmények összehasonlíthatóságához.

- **CDH-statisztikák** A 2006-os CDH-adatgyűjtés volt az első kísérlet nagyszabású adatgyűjtésre a doktori fokozattal rendelkezőkről. Különösen nagy kihívást jelentett forrásokat találni a reprezentatív mintavételre, amely lehetőséget ad arra is, hogy a nemzetközi mobilitás kérdéseit megválaszoljuk.

- **Egyéb tudományos, technológiai és innovációs statisztikák.** A többi területen a minőségi javulások nagymértékben a forrásadatokban történt fejlődéstől függenek. Ebben a tekintetben jelentős előrehaladás történt az uniós munkaerő-felmérésből, kereskedelmi statisztikákból vagy a PATSTAT-ból származó adatokban. A felhasznált besorolásokat aktualizálták a felülvizsgált gazdasági tevékenységgel és a termékbesorolásokkal összhangban.

4. KÖLTSÉGEK ÉS TERHEK

Az Eurostat méri azokat a költségeket és terheket, amit az üzleti statisztikák szolgáltatása idéz elő számos statisztikai területen. A 2009. júniusban indított, a tagállamokban a válaszadási teherre vonatkozó legutolsó átfogó elemzések szerint a tudományos, technológiai és innovációs statisztikák (K+F és innovációs statisztikák) a válaszadó vállalkozásokra háruló teher szempontjából a 10. helyet foglalják el a vállalkozásokra vonatkozó 16 statisztika közül. A tudományos, technológiai és innovációs statisztikák éves terhe valamelyest ingadozik, tükrözve az innovációs statisztikák kétéves jellegét.

Az 1608/2003/EK tanácsi határozat elfogadását követően kísérletek történtek a kapcsolódó adatgyűjtések költségeire és terheire irányuló adatgyűjtésre. Pontos adatokat kértek a rendszeres minőségi jelentéstétel során, azonban ezek megszerzése valamelyest nehéznek bizonyult, különösen az átfogó költségek összehasonlítását és értékelését lehetővé tevő harmonizált módon. Sok tagállam rámutatott, hogy nem lesz arra lehetőség, hogy az egyéb vállalkozási vagy kapcsolódó statisztikákból vagy a csupán nemzeti igényeken alapuló hasonló tevékenységekből kiszűrjék a K+F és innovációs felmérések és adatgyűjtések költségeit. Ha állnak is rendelkezésre adatok, a jelentéstételhez felhasznált módszerek szintén

különbözőek a tagállamok között, illetve a tagállamokon belül a felelős intézmények között is, így az információk nem teszik lehetővé az érdemi összehasonlítást vagy az egyedi költségbecslések közzétételét.

Figyelemmel a fenti fenntartásokra, az átlag teher, amit a vállalkozási ágazatban a K+F-kérdőív kitöltésével eltöltött idővel mértek a 2007-es referencia-időszakban a 0,7 órától a 4 óráig változik a 13 tagállamban, ahol az adat rendelkezésre áll (kivétel: 6 óra, ezt az adatot egy tagállam jelentette). A legjellemzőbb időtartam a 2 óra volt. Az egyéb gazdasági ágazatokról sokkal kevesebb adat áll rendelkezésre, bár a K+F-kérdőívek kitöltésével eltöltött idő a kormányzati szektorban és a felsőoktatásban sokkal hosszabbnak tűnik, mint a vállalkozási ágazatban, habár viszonylag közelítenek egymáshoz.

A közösségi innovációs felmérés tekintetében a 2006-os és 2008-as felmérési hullámok minőségéről készült jelentésekben foglalt információk felfedik, hogy az innovációs kérdőívek kitöltéséhez eltöltött idő 0,45 és 4,5 óra között változik (egy szélsőséges 6 órás értékkel). A jellemző idő 1,7, illetve 2 óra volt, tehát közeli a K+F-felmérés terheihez. A gyenge bizonyítékok, amelyek a mindkét hullámból merített, rendelkezésre álló egyes tagállami adatokból származnak, azt mutatják, hogy a kitöltéssel eltöltött idővel mért válaszadási terhek nem nőttek 2006 és 2008 között. Ehhez hasonlóan a statisztikai hatóságok költségei is viszonylag stabilak maradtak 2006 és 2008 között. Sajnos a költségekkel kapcsolatos adatok továbbra sem kellően lefedettek, amely nem teszi lehetővé a további elemzés elvégzését.

Számos pályázati felhívást hirdettek meg a 2006-os és 2009-es bizottsági költségvetés alapján a K+F- vagy CIS-adatgyűjtések nem kötelező részeinek társfinanszírozására, az új mutatók kifejlesztésének megvalósíthatóságának tanulmányozására, illetve a CDH-felmérések finanszírozására. A 2006-os összes kötelezettségvállalás 676 782 EUR volt a CIS, 373 311 EUR a CDH esetében, amelyben 10, illetve 7 tagállam és EGT-ország vett részt. A 2009-es összes kötelezettségvállalás 163 457 EUR volt a K+F, 713 475 EUR a CIS és 898 610 EUR a CDH esetében, amelyben 8, 16, illetve 13 tagállam és EGT-ország vett részt.

A Phare több kedvezményezettre irányuló, 2004–2006 közötti statisztikai együttműködési programja, valamint a több kedvezményezettre irányuló 2004-es és 2005-ös statisztikai integrációs átmeneti támogatási program a K+F-, CIS- és CDH-felmérések végrehajtásának társfinanszírozását csak azokban a tagállamokban tette lehetővé, amelyek az ötödik bővítéskor (2004) vagy azután csatlakoztak. E fellépések útján a kedvezményezetteknek odaítélt összeg 219 631 EUR volt a K+F, 417 723 EUR a CIS és 426 042 EUR a CDH esetében a 11, 12, illetve 9 kedvezményezett számára.

5. A TUDOMÁNYOS, TECHNOLÓGIAI ÉS INNOVÁCIÓS STATISZTIKÁK TOVÁBBI FEJLESZTÉSE

A statisztikák bizonyos fokú stabilitást igényelnek. A tudományos, technológiai és innovációs statisztikák területén azonban az érdeklődés tárgya jellegénél fogva változik, és a felhasználóknak gyakran új igényei merülnek fel. Az új igényeknek való megfelelés különösen nagy kihívás az Európai Statisztikai Hivatal jelen körülményei között (lásd lent).

5.1. A körülmények változásai

5.1.1. A felhasználók igényei

A K+F, az innováció és a tudásalapú gazdaság iránti magas szintű és folyamatos politikai érdeklődés állandó nyomást jelentenek a tudományos, technológiai és innovációs statisztikákra. A felhasználók olyan igényei, mint a jobb minőségű, időben érkező és részletes adatok régóta ismertek, és az Eurostat több kérdés megválaszolására határozottabb eszközöket alkalmaz, mint például a minőségi jelentéstétel, a pontosabb módszertan vagy a bevált gyakorlatok megosztása. A K+F nemzetközivé tétele és az innovációs tevékenységeknek az

állami szektorra történő kiterjesztése példák arra, hogy milyen új igények merülnek fel a statisztikai nyomon követés iránt, amelynek megvalósíthatóságát kísérleti felmérések útján vizsgálják. Az új és a megalapozottan indokolt igényekre a jövőben a tudományos, technológiai és innovációs statisztikák várhatóan folyamatosan reagálnak.

5.1.2. Az európai statisztikák előállítási módszere: kitekintés az elkövetkező évtizedre

Az európai uniós statisztikák előállításának módszeréről szóló bizottsági közlemény¹⁰ a statisztikák előállításához egységesebb, intelligensebb megközelítésekre szólít fel. Ide tartoznak az egységes statisztikai eszközök és az adminisztratív források fokozott használata, valamint a statisztikai szabályozási környezet egyszerűsítése és javítása, azzal a céllal, hogy előrettekintő jellegű, gazdagabb statisztikai adatokat nyerjünk, javítsuk a termelékenységet és csökkentsük a válaszadással kapcsolatos terheket.

5.1.3. Korlátozott források és a prioritások megállapítása

Az elmúlt években a nemzeti statisztikai hatóságok a források hiányát jelentették különféle összefüggésekben, és komoly aggodalmaiknak adtak hangot arra vonatkozóan, hogy képesek lesznek-e megfelelni az európai statisztikai rendszer (ESS) statisztikai követelményeinek. A prioritások megállapítása ezért minden eddiginél fontosabb lett, és mind a meglévő, mind a tervezett statisztikai műveleteket érinti.

5.2. A létező tudományos, technológiai és innovációs statisztikák tökéletesítése és értékelése

A meglévő statisztikáknak megbízhatónak és a céloknak megfelelőnek kell lenniük. Az előírások betartásának rendszeres, átfogó ellenőrzésével, valamint a minőségi jelentések szisztematikus gyűjtésével a jelenlegi, különösen a K+F- és innovációs adatgyűjtemények relevanciáját és minőségét állandóan felül fogjuk vizsgálni. Ez most annál is fontosabb, mivel az Európa 2020 stratégiát többek között különféle tudományos, technológiai és innovációs mutatókon keresztül figyelemmel kell kísérni.

Ezt a műveletet 2011-ben a folyamatos felülvizsgálat segíti majd, amely eszköz arra, hogy szélesebb értelemben komplex értékelést hajtsanak végre, amely nemcsak az előállított statisztikai adatok értékelését foglalja magában, hanem a folyamatét is, amelyben előállítják azokat, valamint az adatszolgáltatókkal és az adatfelhasználókkal való együttműködés értékelését is.

A fent taglalt körülményekre tekintettel különösen a következő kérdéseket kell kiemeltként kezelni:

- **K+F-statisztikák.** Itt azt kell biztosítani, hogy az alapul szolgáló adatokat minden K+F-szereplő mérés útján kapja, vagy legalább becslést adjon róluk, függetlenül attól, hogy ezek az adatok előre ismertek voltak-e, valamint azt, hogy minden gazdasági ágazatot, alágazatot és minden méretű működési egységet lefedjenek – tehát egy adott időben a gazdaság egész K+F-területére (kiadások és személyzet) kiterjedjenek. Ebben az összefüggésben közös alapmutatókat kell kidolgozni az európai kutatási térség figyelemmel kísérése céljából. A felmérések nem megválaszolt kérdéseinek kezelésére és a K+F mérésével kapcsolatos kérdések megválaszolására megbízható statisztikai módszertant használnak a nemzetközi harmonizáció szintjének növelése érdekében.

- **Európai innovációs statisztikák.** Az innováció mérési kérdéseire annak különböző koncepciói szerint kell választ adni. Különösen a numerikus változók, az innovációs kiadások

¹⁰ COM(2009) 404 A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az európai uniós statisztikák előállításának módszeréről –kitekintés az elkövetkező évtizedre

és az innovációból származó forgalom tartozik ide. Ezenfelül értékelést végzünk annak megállapítására, hogy a lefedettség kiterjesztésével (minden üzleti tevékenységre, az egész gazdaságra) nyerhetők-e oly mértékben új információk, hogy indokolt és módszertanilag megvalósítható legyen a kiterjesztés.

Az európai statisztikák perspektívájának szellemében az Eurostat értékelni fogja a K+F és az innováció vonatkozásában egységes felmérés alkalmazására irányuló stratégiát, valamint értékelést végez arról is, hogy az milyen hatást fog gyakorolni különösen az adatminőségre és az összehasonlíthatóságra. Ez az értékelés megkísérli figyelembe venni az európai statisztikai rendszer (ESS) teljes statisztikai infrastruktúráját.

- **CDH-statisztikák** 2011-ben az Eurostat alapos vizsgálatot végez a CDH-adatgyűjtés 2006-os és 2009-es végrehajtásáról, különös tekintettel ezen adatgyűjtés jövőjének értékelésére.

- **Szabadalmi statisztikák.** Az alapul szolgáló adminisztratív forrásokat megvizsgálja, különösen az egyéb meglévő forrásokkal összefüggésben, azért hogy új információkat és változókat lehessen bevezetni. A nevek harmonizációjának javított módszertanát teljes mértékben fel fogják használni.

Az Eurostat javítani fogja a meglévő tudományos, technológiai és innovációs statisztikákat (az új munkával) – szoros együttműködésben az OECD-vel és egyéb nemzetközi szervezetekkel, amelyekkel már fokozta a koordinációt. Ide tartozik a felülvizsgált nemzetközi módszertani kézikönyvek érdekében végzett munka is.

5.3. Új mutatók, új adatforrások

A felhasználói közösségek gyakran kérnek majd új mutatókat és új adatforrásokat. Az olyan fejlesztésekre, amelyek túlmennek a meglévő források használatán, beleértve az új mutatókat, új adatforrásokat és a meglévő adatok további bontását is (mivel nagyobb méretű mintákat és módszertani munkát foglalhatnak magukban), csak alapos átvilágítás és elemzés után kerülhet sor. Ez a technológiai szabadalmakon vagy a társadalmi kihívásokkal kapcsolatos egyéb szellemi tulajdon-jogokról szóló adatokon végzendő munkára is vonatkozhat. Az Eurostat megvalósíthatósági tanulmányokat és kísérleti felméréseket is fel fog használni ezzel kapcsolatban.

5.4. A tudományos, technológiai és innovációs statisztikák jogi kereteinek naprakésszé tétele

Az Európa 2020 stratégia elfogadása és annak különféle kiemelt kezdeményezései, valamint az Európai Kutatási Térség figyelemmel kísérése miatt megállapodásra van szükség az európai szakpolitikák statisztikai nyomonkövetési keretrendszeréről. A legfontosabb, hogy az e célból felhasznált mutatók azokon a statisztikákon és változókon alapuljanak, amelyek a tagállamok rendszeres statisztikaiban szerepelnek, és amelyek statisztikai jogszabályok tárgyát képezik.

Az Eurostat ezért felül kívánja vizsgálni mind a 753/2004/EK, mind a 1450/2004/EK rendeletet, különös tekintettel a szakpolitikák nyomon követésére vonatkozó legújabb igényekre. Ennek során egyensúlyt kíván teremteni a meglévő, az új és az esetleg megszüntetendő statisztikák között, és megvizsgálja, hogy milyen indokok szólnak az átfogó szabályozás és felmérések mellett. A hangsúly továbbra is a relevancián és az adatok minőségén lesz. Az új szabályozás bevezetését pedig különös gondossággal fontolja meg.